

Υπόθεση C-758/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

15 Δεκεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Bundesverwaltungsgericht (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

27 Σεπτεμβρίου 2022

Προσφεύγοντες και αναιρεσιόντες:

Bayerische Ärzteversorgung

Bayerische Architektenversorgung

Bayerische Apothekerversorgung

Bayerische Rechtsanwalts- und Steuerberaterversorgung

Bayerische Ingenieurversorgung-Bau m.
Psychotherapeutenversorgung

Καθής και αναιρεσίβλητη:

Deutsche Bundesbank

**Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακό διοικητικό δικαστήριο,
Γερμανία)**

ΔΙΑΤΑΞΗ

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

Στην ένδικη διαδικασία διοικητικού δικαίου

1. του Bayerische Ärzteversorgung (ασφαλιστικού φορέα υγειονομικών του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία)

οργανισμού δημοσίου δικαίου,

[παραλειπόμενα] Μόναχο,

2. του Bayerischen Architektenversorgung (ασφαλιστικού φορέα αρχιτεκτόνων του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),

3. του Bayerischen Apothekerversorgung (ασφαλιστικού φορέα φαρμακοποιών του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),

4. του Bayerischen Rechtsanwalts- und Steuerberaterversorgung (ασφαλιστικού φορέα δικηγόρων και φοροτεχνικών του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),

5. του Bayerischen Ingenieurversorgung-Bau m. Psychotherapeutenversorgung (ασφαλιστικού φορέα μηχανικών-πολιτικών μηχανικών από κοινού με ασφαλιστικό φορέα ψυχοθεραπευτών του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),

οργανισμών δημοσίου δικαίου, [παραλειπόμενα] 81925 Μόναχο,

από τον πρώτο έως τον πέμπτο:

εκπροσωπούμενων από τον Bayerische Versorgungskammer (συνταξιοδοτικό όμιλο του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας, Γερμανία),

[παραλειπόμενα] Μόναχο

προσφευγόντων και αναιρεσειόντων,

[παραλειπόμενα]

κατά

της Deutsche Bundesbank (Ομοσπονδιακής Τράπεζας της Γερμανίας),

[παραλειπόμενα] στη Φρανκφούρτη επί του Μάιν,

καθής και αναιρεσίβλητης,

το όγδοο τμήμα του Bundesverwaltungsgericht (Ομοσπονδιακού διοικητικού δικαστηρίου)

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 21ης Σεπτεμβρίου 2022,

[παραλειπόμενα]

απεφάνθη στις 27 Σεπτεμβρίου 2022:

Αναστέλλει τη διαδικασία.

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 26ης Ιανουαρίου 2018, σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων – (ΕΚΤ/2018/2) (ΕΕ L 045 της 17.2.2018, σ. 3) σε συνδυασμό με τον κανονισμό (ΕΕ) 549/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για το ευρωπαϊκό σύστημα εθνικών και περιφερειακών λογαριασμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 174 της 26.6.2013, σ. 1 – στο εξής: ΕΣΛ):

1. α) Θέτει το παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΣΛ ως προϋπόθεση να είναι όλοι οι καταναλωτές των προϊόντων που προσφέρει ο παραγωγός ελεύθεροι να αγοράζουν ή να μην αγοράζουν και να επιλέγουν με βάση τις τιμές που χρεώνονται;

Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο ανωτέρω ερώτημα:

β) Σε περίπτωση κατά την οποία η μεγάλη πλειονότητα των καταναλωτών αυτών, χωρίς να διαθέτει τέτοια ελευθερία επιλογής, λαμβάνει από τον παραγωγό αγαθά που αντιστοιχούν σε περισσότερο από το ήμισυ της αξίας παραγωγής λόγω της εκ του νόμου υποχρεωτικής υπαγωγής στην ασφάλιση αυτού και της καταβολής εισφορών υποχρεωτικού χαρακτήρα σε τιμές καθοριζόμενες από τον ίδιο, ικανοποιεί τις απαιτήσεις της διάταξης το γεγονός ότι μια μειοψηφία είχε τη δυνατότητα προαιρετικής υπαγωγής στην ασφάλιση του παραγωγού και έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας προκειμένου να λαμβάνει αγαθά καταβάλλοντας ίδιες εισφορές με εκείνες που καταβάλλουν οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι;

2. Υφίσταται πάντοτε εμπορεύσιμη παραγωγή σε οικονομικά σημαντικές τιμές κατά την έννοια του παραρτήματος Α, σημεία 3.17 έως 3.19, ΕΣΛ, οσάκις πληρούται το «κριτήριο του 50 %» που ορίζεται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, τρίτη και τέταρτη περίοδος, ΕΣΛ, περί κάλυψης τουλάχιστον του 50 % του κόστους από τις πωλήσεις στη διάρκεια μιας συνεχούς πολυετούς περιόδου, ή πρέπει το κριτήριο αυτό να νοείται ως μη επαρκής (μη αυτοτελής), αλλά αναγκαίος όρος ο οποίος πρέπει να ισχύει, εφόσον πληρούνται αμφοτέρως οι προβλεπόμενες στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, στοιχεία α' και β', ΕΣΛ, προϋποθέσεις;

3. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την εξέταση του κατά πόσον οι θεσμικές μονάδες είναι παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος κατά το παράρτημα Α, σημείο 3.24, ΕΣΛ, και οι πρόσθετες απαιτήσεις που προβλέπονται στο παράρτημα Α, σημείο 1.37, παράγραφος 2, ΕΣΛ, εκτός από τις προβλεπόμενες στο παράρτημα Α, σημεία 3.17, 3.19 και 3.26, ΕΣΛ;

4. α) Τίθεται ως προϋπόθεση από το παράρτημα Α, παράγραφος 2.107, ΕΣΛ, προκειμένου μια θεσμική μονάδα να ταξινομηθεί στον υποτομέα

S.129, να παρέχονται όλες οι υπηρεσίες της προς όλα τα μέλη της βάσει συμβατικής συμφωνίας;

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο προηγούμενο ερώτημα:

β) Πληρούται ήδη υπό την έννοια αυτή η απαίτηση περί συμβατικής βάσης των παροχών, οσάκις η υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση, οι εισφορές και οι παροχές υποχρεωτικού χαρακτήρα της θεσμικής μονάδας ρυθμίζονται από το καταστατικό κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας, εντούτοις οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι μπορούν επίσης να θεμελιώσουν δικαίωμα λήψης συμπληρωματικών παροχών προβαίνοντας σε προαιρετικές καταβολές πρόσθετων εισφορών;

5. Έχει το άρθρο 1, σημείο 1, τρίτη περίοδος, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231 την έννοια ότι εξαιρεί από την έννοια του συνταξιοδοτικού ταμείου η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 1, σημείο 1, πρώτη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού, μόνον τις θεσμικές μονάδες που πληρούν τα δύο κριτήρια του παραρτήματος Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ, ή καλύπτει η εν λόγω εξαίρεση και άλλες θεσμικές μονάδες οι οποίες πρέπει να θεωρούνται ως συνταξιοδοτικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης κατά το παράρτημα Α, σημείο 17.43, ΕΣΛ, χωρίς να πληρούν όλες τις απαιτήσεις του παραρτήματος Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ;

6. α) Καλύπτει η έννοια της γενικής κυβέρνησης στο παράρτημα Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', και σημείο 17.43, ΕΣΛ μόνον την οικεία πρωτοβάθμια μονάδα ή περιλαμβάνει ασφαλιστικούς οργανισμούς οι οποίοι έχουν συσταθεί διά νόμου, διαθέτουν νομική ανεξαρτησία, προβλέπουν υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση χρηματοδοτούμενη από εισφορές, έχουν εξουσία αυτοδιαχείρισης και καταρτίζουν αυτόνομα τους λογαριασμούς τους;

Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο αμέσως ανωτέρω ερώτημα:

β) Έχει ο καθορισμός εισφορών και παροχών που προβλέπεται στο παράρτημα Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', ΕΣΛ, την έννοια ότι πρέπει να γίνεται προσδιορισμός του ύψους των τιμών ή αρκεί νόμος ο οποίος προβλέπει τους ελάχιστους κινδύνους που πρέπει να καλύπτονται και το ελάχιστο επίπεδο κάλυψης ενώ ρυθμίζει τις αρχές και τα όρια είσπραξης των εισφορών, αφήνοντας, εντούτοις, εντός αυτού του πλαισίου, τον υπολογισμό του ύψους των εισφορών και παροχών στον ασφαλιστικό οργανισμό;

γ) Περιλαμβάνει η έννοια της μονάδας της γενικής κυβέρνησης κατά την έννοια του παραρτήματος Α, σημείο 20.39, ΕΣΛ, μόνον τις θεσμικές μονάδες που πληρούν όλες τις απαιτήσεις του παραρτήματος Α, σημεία 20.10 και 20.12, ΕΣΛ;

Σ κ ε π τ ι κ ό :

I

- 1 Οι διάδικοι διαφωνούν ως προς το ζήτημα αν οι προσφεύγοντες υπέχουν υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων, δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 26ης Ιανουαρίου 2018, σχετικά με τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων (ΕΚΤ/2018/2) (ΕΕ L 045 σ. 3, διορθωτικό, ΕΕ L 132 σ. 47).
- 2 Οι προσφεύγοντες συστάθηκαν με τον βαυαρικό νόμο περί δημόσιων υπηρεσιών πρόνοιας –στο εξής: VersoG–, όπως δημοσιεύθηκε στις 16 Ιουνίου 2008 (BayGVBl. σ. 371), ο οποίος τροποποιήθηκε πρόσφατα με το άρθρο 32a, παράγραφος 18, του νόμου της 10ης Μαΐου 2022 (BayGVBl. σ. 182), ως οργανισμοί δημοσίου δικαίου, οι οποίοι διαθέτουν ικανότητα δικαίου, στο ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας. Χορηγούν στους ασφαλισμένους τους προνοιακές παροχές σε περίπτωση αναπηρίας, συντάξεις γήρατος και επιζώντων, σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω νόμου και του καταστατικού τους. Προς τούτο, πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις ώστε οι ασφαλισμένοι τους να απαλλάσσονται από την υποχρέωση υπαγωγής στην εκ του νόμου προβλεπόμενη συνταξιοδοτική ασφάλιση (άρθρο 28, τρίτη περίοδος, VersoG). Μπορούν να ασκούν μόνο δραστηριότητες γενικού συμφέροντος και να χρησιμοποιούν τους πόρους τους καθώς και τα περιουσιακά στοιχεία τους αποκλειστικά για την εκπλήρωση του σκοπού τους περί χορήγησης προνοιακών παροχών (άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 3, VersoG). Πρέπει να καλύπτουν τα διοικητικά τους έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών των υπαλλήλων και των ποσών των προνοιακών παροχών, από ίδιους πόρους (άρθρο 9, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, VersoG).
- 3 Η συντριπτική πλειονότητα των μελών κάθε προσφεύγοντος, υποχρεούται εκ του νόμου να υπαχθεί στην ασφάλισή τους καθόσον ασκεί το επάγγελμά της στο ομόσπονδο κράτος της Βαυαρίας (άρθρο 30, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με τα άρθρα 33 επ., VersoG). Το άρθρο 30, παράγραφος 2, VersoG, επιτρέπει την απαλλαγή από την υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση περιστασιακής/περιορισμένης άσκησης του επαγγέλματος ή υπαγωγής σε άλλο ταμείο ασφάλισης. Κατά το άρθρο 30, παράγραφος 3, VersoG, οι αποχωρήσαντες υποχρεωτικά ασφαλισμένοι μπορούν να παραμείνουν προαιρετικά ασφαλισμένοι σύμφωνα με το καταστατικό, προκειμένου να αποκτήσουν δικαιώματα λήψης παροχών καταβάλλοντες ίδιες εισφορές με αυτές που καταβάλλουν οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι. Οι προσφεύγοντες ρυθμίζουν την εισπραξη εισφορών ή συνεισφορών με τις οποίες χρηματοδοτούν την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, καθώς και τις προϋποθέσεις, το είδος, το ύψος και την απόσβεση των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων μέσω καταστατικού, τηρουμένων των νομοθετικών διατάξεων (άρθρο 10, παράγραφοι 2 και 3, VersoG). Το καταστατικό μπορεί να επιτρέπει στους ασφαλισμένους να προβαίνουν σε προαιρετικές πρόσθετες καταβολές προκειμένου να αυξήσουν τα δικαιώματά τους περί λήψης παροχών, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των πρόσθετων καταβολών και των εισφορών υποχρεωτικού χαρακτήρα δεν υπερβαίνει το προβλεπόμενο εκ του νόμου ανώτατο

όριο εισφορών (άρθρο 31, παράγραφος 4, VersoG). Δεν αμφισβητείται ότι κάθε προσφεύγων παρέχει άνω του 50 % των παροχών του ως παροχές υποχρεωτικού χαρακτήρα στους υποχρεωτικά ασφαλισμένους του.

- 4 Με έγγραφα της 7ης Σεπτεμβρίου 2018 και της 25ης Μαρτίου 2019, η καθής ενημέρωσε τους πρώτο, δεύτερο, τρίτο και τέταρτο των προσφευγόντων αντίστοιχα, ότι, κατά τα άρθρα 1 και 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231, υπείχαν υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων ως συνταξιοδοτικά ταμεία και ότι όφειλαν να διαβιβάζουν στην καθής, διεξοδικά στοιχεία σχετικά με την οικονομική τους κατάσταση σε τριμηνιαία βάση, αρχής γενομένης από την καθορισμένη ημερομηνία της 30ής Σεπτεμβρίου 2019. Από τον πέμπτο προσφεύγοντα ζητήθηκε η διαβίβαση δεδομένων μικρότερης κλίμακας ετησίως με σχεδόν πανομοιότυπα έγγραφα της καθής της 12ης Νοεμβρίου 2018 και της 17ης Ιουλίου 2019. Με τις προσφυγές τους, οι προσφεύγοντες ζητούν κατά κύριο λόγο την ακύρωση των κοινοποιήσεων που τους αφορούν και, επικουρικά, τη διαπίστωση ότι δεν υπέχουν υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων. [παραλειπόμενα] [Παρατηρήσεις επί της αιτήσεως ασφαλιστικών μέτρων]
- 5 Με απόφαση της 4ης Νοεμβρίου 2021, το Verwaltungsgericht (διοικητικό πρωτοδικείο, Γερμανία) απέρριψε τις προσφυγές, κρίνοντας ότι οι προσφεύγοντες είναι συνταξιοδοτικά ταμεία κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231 και ότι υπέχουν υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού. Κρίθηκε ότι είναι παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος οι οποίοι περιλαμβάνονται στις χρηματοοικονομικές εταιρίες και ανήκουν στον υποτομέα S.129 του ΕΣΛ. Η κύρια δραστηριότητά τους συνίστατο στην παροχή προνοιακών παροχών. Προς τούτο, χρέωναν οικονομικά σημαντικές τιμές. Τούτο ισχύει και για τις παροχές υποχρεωτικού χαρακτήρα, διότι κατά το άρθρο 9, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, VersoG, οι εν λόγω παροχές πρέπει να αξιολογούνται οικονομικά. Ελλείπει κρατικών ενισχύσεων, οι προσφεύγοντες αναγκάστηκαν να ρυθμίσουν τις εισφορές και τις παροχές κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η ικανότητά τους να καταβάλλουν τις παροχές. Εν πάση περιπτώσει, ο χαρακτηρισμός (και) των παροχών υποχρεωτικού χαρακτήρα ως εμπορεύσιμη παραγωγή προέκυψε από το παράρτημα Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ, καθόσον οι προσφεύγοντες καλύπτουν, τουλάχιστον το 50 % του κόστους τους από τις πωλήσεις των προϊόντων τους στη διάρκεια μιας συνεχούς πολυετούς περιόδου. Το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, δεν αντιβαίνει σε αυτό. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνο στις μονάδες του δημοσίου τομέα. Μεταξύ αυτών, δεν συγκαταλέγονται οι προσφεύγοντες καθόσον δεν ελέγχονται από τη γενική κυβέρνηση. Ως εκ τούτου, αποκλείσθηκε και η ταξινόμηση στον υποτομέα 1314 (κοινωνική ασφάλιση), για τον οποίο δεν θα ίσχυε η υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων κατά το άρθρο 1, σημείο 1, τρίτη περίοδος, στοιχείο στ', του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231. Το παράρτημα Α, σημείο 20.39, ΕΣΛ, επιβεβαιώνει αυτή την ταξινόμηση. Εξάλλου, ένα κεφαλαιοποιητικό σύστημα καθορισμένων εισφορών, που έχει θεσπισθεί από μονάδα της γενικής κυβέρνησης, δεν αντιμετωπίζεται ως σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, εφόσον –όπως στην περίπτωση των προσφευγόντων– δεν υπάρχει εγγύηση από τη γενική κυβέρνηση ως προς το επίπεδο των οφειλομένων παροχών

και το επίπεδο των παροχών είναι αβέβαιο, δεδομένου ότι εξαρτάται από την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων.

- 6 Με τις αιτήσεις αναιρέσεώς τους (Revisionen), οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι δεν είναι παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος. Οι παροχές τους υποχρεωτικού χαρακτήρα, οι οποίες αναμφισβήτητα αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής τους, δεν διατίθενται σε οικονομικά σημαντικές τιμές. Συναφώς, οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι δεν μπορούν να επιλέγουν ελεύθερα να αποκτήσουν προνοιακές παροχές με βάση τις τιμές των εισφορών κατά την έννοια του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΣΛ. Ο κανόνας του 50 % που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, ΕΣΛ, δεν ασκεί επιρροή· χρησιμεύει απλώς για τον αποτίμηση της παραγωγής. Εν πάση περιπτώσει, οι προσφεύγοντες ανήκουν στους οργανισμούς κοινωνικής ασφάλισης όπως η εκ του νόμου προβλεπόμενη συνταξιοδοτική ασφάλιση.
- 7 Η καθής υποστηρίζει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση.

II

- 8 Η διαδικασία πρέπει να ανασταλεί προκειμένου να υποβληθεί αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά το άρθρο 267, τρίτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Η ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 1, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231 και των διατάξεων του παραρτήματος Α του ΕΣΛ, που διαλαμβάνονται στο διατακτικό, δεν είναι τόσο προφανής ώστε να μην υφίσταται περιθώριο εύλογης αμφιβολίας και ώστε να έχει σχηματισθεί η πεποίθηση ότι εξίσου προφανής θα εμφανιζόταν η λύση αυτή στα λοιπά δικαστήρια τελευταίου βαθμού δικαιοδοσίας των κρατών μελών και στο Δικαστήριο [βλ., όσον αφορά το κριτήριο αυτό, απόφαση του Δικαστηρίου (τμήμα μείζονος συνθέσεως) της 6ης Οκτωβρίου 2021 – C-561/19 ECLI:EU:C:2021:799, Consorzio – σκέψη 40].
- 9 Τα υποβληθέντα ερωτήματα είναι κρίσιμα για την έκβαση της αιτήσεως αναιρέσεως. Η αναίρεση (Revision) είναι παραδεκτή. [παραλειπόμενα] [Παρατηρήσεις επί του παραδεκτού της προσφυγής και της αιτήσεως αναιρέσεως (Revision)]
- 10 Για τη βασιμότητα των αιτήσεων αναιρέσεως, είναι καθοριστικό αν οι προσφεύγοντες κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, σημείο 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231, υπέχουν τις υποχρεώσεις παροχής στατιστικών στοιχείων των συνταξιοδοτικών ταμείων. Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, ο πραγματικός πληθυσμός παροχής στοιχείων αποτελείται από τα συνταξιοδοτικά ταμεία κατοίκους των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Στο άρθρο 1, σημείο 1, πρώτη περίοδος, του κανονισμού, ορίζεται η έννοια του συνταξιοδοτικού ταμείου με παραπομπή στον υποτομέα S.129 του ΕΣΛ, τίθεται δε ως προϋπόθεση να πρόκειται για χρηματοοικονομική εταιρία ή οιονεί εταιρία που ασχολείται κατά κύριο λόγο με τη χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση ως συνέπεια της

συγκέντρωσης των κινδύνων και των αναγκών των ασφαλισμένων (κοινωνική ασφάλιση). Κατά το άρθρο 1, σημείο 1, δεύτερη περίοδος, του ίδιου κανονισμού, ως συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, τα συνταξιοδοτικά ταμεία παρέχουν εισόδημα κατά τη συνταξιοδότηση και ενδεχομένως επιδόματα θανάτου και αναπηρίας. Ωστόσο, κατά το άρθρο 1, σημείο 1, τρίτη περίοδος, στοιχείο στ', του εν λόγω κανονισμού, στο εννοιολογικό πεδίο του ορισμού δεν περιλαμβάνονται οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης, όπως ορίζονται στο παράρτημα Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ.

- 11 Οι προσφεύγοντες είναι νομικά πρόσωπα εγκατεστημένα στη Γερμανία. Έχουν ως κύρια δραστηριότητα την κοινωνική ασφάλιση η οποία διαλαμβάνεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, πρώτη και δεύτερη περίοδος, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231, μέσω χρηματοοικονομικής διαμεσολάβησης, χορηγώντας στους ασφαλισμένους τους συντάξεις γήρατος, επιζώντων και αναπηρίας, χρηματοδοτούμενες από εισφορές. Απομένει να διευκρινισθεί αν πρέπει να ταξινομηθούν ως οιονεί χρηματοοικονομικές εταιρίες του υποτομέα S.129 του ΕΣΛ ή αν εξαιρούνται από την υποχρέωση παροχής στοιχείων ως οργανισμοί του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- 12 1. Ο τομέας των χρηματοοικονομικών εταιρειών (S.12) του ΕΣΛ 2010 περιλαμβάνει θεσμικές μονάδες που είναι ανεξάρτητες νομικές οντότητες και παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος, των οποίων η βασική δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Οι προσφεύγοντες είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και πληρούν, ως εκ τούτου, την πρώτη προϋπόθεση. Κατά το παράρτημα Α, σημείο 3.24, ΕΣΛ, παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος είναι οι παραγωγοί των οποίων το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής είναι εμπορεύσιμη παραγωγή κατά την έννοια του παραρτήματος Α, σημεία 3.17 επ., ΕΣΛ. Η εμπορεύσιμη παραγωγή περιλαμβάνει μόνον προϊόντα που πωλούνται σε οικονομικά σημαντικές τιμές (παράρτημα Α, σημείο 3.18, στοιχείο α', ΕΣΛ). Κατά το παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, ΕΣΛ, οικονομικά σημαντικές τιμές είναι οι τιμές που έχουν ουσιαστικό αντίκτυπο στην ποσότητα των προϊόντων που επιθυμούν να προσφέρουν οι παραγωγοί και στην ποσότητα των προϊόντων που επιθυμούν να αγοράσουν οι αγοραστές. Οι τιμές αυτές προκύπτουν όταν ισχύουν και οι δύο ακόλουθοι όροι:
- α) ο παραγωγός έχει κίνητρο για να προσαρμόσει την προσφορά, είτε με στόχο να αποκομίσει κέρδος μακροπρόθεσμα είτε, τουλάχιστον, να καλύψει το κόστος κεφαλαίου και το λοιπό κόστος· και
 - β) οι καταναλωτές είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ή να μην αγοράζουν και επιλέγουν με βάση τις τιμές που χρεώνονται.
- 13 Κατά το δικάζον τμήμα, οι δύο αυτοί όροι πρέπει να πληρούνται σωρευτικά. Τούτο προκύπτει από τη χρήση του πληθυντικού στη γερμανική γλωσσική έκδοση και επιβεβαιώνεται τόσο από τη γαλλική («la réunion des deux conditions»), όσο και από την αγγλική («both») έκδοση. Ο πρώτος όρος ενδεχομένως πληρούται λόγω της υποχρέωσης των προσφευγόντων να καλύπτουν

τα διοικητικά τους έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των αμοιβών, μέσω ιδίων πόρων (βλ. ανωτέρω παράγραφος 2, περί του άρθρου 9, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, VersoG). Ο δεύτερος όρος μπορεί να πληρούται, μόνον εάν οι έννοιες της αγοράς και των τιμών περιλαμβάνουν και την κτήση δικαιωμάτων που απορρέουν από καταστατικό καθώς και τις εισφορές που εισπράττονται κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας και, επιπλέον, όταν δεν είναι απαιτούμενο κάθε καταναλωτής, ή τουλάχιστον κάθε πρόσωπο που λαμβάνει παροχές από τον παραγωγό, να μπορεί να αγοράζει ελεύθερα τις εν λόγω παροχές και να επιλέγει με βάση τις τιμές που χρεώνονται.

- 14 Υπέρ μιας ευρείας ερμηνείας των εννοιών της αγοράς και των τιμών συνηγορεί το γεγονός ότι, το ΕΣΛ δεν επικεντρώνεται στη νομική μορφή της θεσμικής μονάδας σύμφωνα με το δημόσιο ή το ιδιωτικό δίκαιο ή στη διαμόρφωση σχέσεων ιδιότητας μέλους ή απόκτησης δικαιωμάτων προς τον σκοπό οριοθέτησης του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα, αλλά στο κατά πόσον η μονάδα τελεί υπό τον έλεγχο της γενικής κυβέρνησης (βλ. παράρτημα Α, σημείο 1.35, ΕΣΛ· ΔΕΕ, αποφάσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2019 – C-612/17 [ECLI:EU:C:2019:705], FIG και FISE – σκέψεις 34 επ., 73, 78 και της 28ης Απριλίου 2022 – C-277/21 [ECLI:EU:C:2022:318] *Secrétariat général de l'enseignement catholique* – σκέψεις 25 επ.). Ακόμη και σε περίπτωση ευρείας ερμηνείας ενέχουσας δικαιώματα τα οποία παρέχονται κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας και εισφορές οι οποίες εισπράττονται καθ' όμοιο τρόπο, παραμένει, εντούτοις, προβληματικό το γεγονός ότι η απαιτούμενη ελευθερία επιλογής που θέτει ο δεύτερος όρος δεν παρέχεται σε όλους τους καταναλωτές. Πρόσωπο το οποίο δεν περιλαμβάνεται μεταξύ των υποχρεωτικά ασφαλισμένων των προσφευγόντων, ούτε πληροί τις αυστηρές προϋποθέσεις περί προαιρετικής ασφάλισης, αποκλείεται από την απόκτηση των προνοιακών παροχών τους. Εν πάση περιπτώσει, όσον αφορά τους καταναλωτές στους οποίους ο νόμος επιβάλλει ή παρέχει δυνατότητα υπαγωγής στην ασφάλιση, οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι δεν διαθέτουν την απαιτούμενη ελευθερία επιλογής όσον αφορά τις παροχές υποχρεωτικού χαρακτήρα. Εάν δεν πληρούν τις προϋποθέσεις της κατ' εξαίρεση απαλλαγής από την υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση, δεν δύνανται να απαλλαγούν από την κτήση δικαιωμάτων ή από την υποχρέωση καταβολής εισφορών. Ελεύθερα μπορούν μόνο να προβούν σε καταβολές πρόσθετων εισφορών για την απόκτηση συμπληρωματικών παροχών. Από τα ανωτέρω προκύπτει το προδικαστικό ερώτημα 1α, εάν το παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΣΛ, θέτει ως προϋπόθεση να έχουν όλοι οι καταναλωτές των προϊόντων που προσφέρει ο παραγωγός τη δυνατότητα να είναι ελεύθεροι να αγοράζουν ή να μην αγοράζουν και να επιλέγουν με βάση τις τιμές που χρεώνονται.
- 15 Από το γράμμα του δεύτερου όρου («οι καταναλωτές») θα μπορούσε να συναχθεί ότι η απαιτούμενη ελευθερία περί αγοράς και επιλογής με βάση τις τιμές πρέπει να παρέχεται σε όλους τους καταναλωτές όσον αφορά το σύνολο της προσφοράς του παραγωγού. Σε περίπτωση κατά την οποία, για τους σκοπούς της συστηματικής ερμηνείας, είναι σκόπιμο να χρησιμοποιηθεί η προβλεπόμενη οριοθέτηση του εμπορικού/μη εμπορικού χαρακτήρα για την ταξινόμηση κατά τομέα (παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ 2010) (βλ., συναφώς, τρίτο προδικαστικό

ερώτημα), ο όρος της πώλησης σε οποιονδήποτε είναι διατεθειμένος να πληρώσει τη ζητούμενη τιμή, ο οποίος προβλέπεται στο παράρτημα Α, σημείο 1.37, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΕΣΛ, θα μπορούσε επίσης να συνηγορεί υπέρ μιας τέτοιας ερμηνείας. Το ίδιο ισχύει και για τον περαιτέρω όρο που προβλέπεται στο εν λόγω παράρτημα Α, σημείο 1.37, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, ΕΣΛ, σχετικά με την ύπαρξη αποτελεσματικών αγορών, όπου οι πολίτες και οι αγοραστές έχουν πρόσβαση στην αγορά και πληροφορίες σχετικά μ' αυτή. Ωστόσο, στην επόμενη περίοδο διευκρινίζεται ότι μια αγορά μπορεί να λειτουργεί αποτελεσματικά ακόμη και αν δεν πληρούνται απόλυτα οι εν λόγω όροι. Το δικάζον τμήμα δεν είναι σε θέση να συμπεράνει πέραν πάσης αμφιβολίας από τον ΕΣΛ και από την υφιστάμενη συναφώς νομολογία, τι είδους και έντασης πρέπει να είναι οι περιορισμοί πρόσβασης ή οι υποχρεώσεις αγοράς, ώστε να αποκλεισθούν η παραγωγή εμπορεύσιμων προϊόντων και οι οικονομικά σημαντικές τιμές. Οι δύο ανωτέρω αποφάσεις του Δικαστηρίου οι οποίες μνημονεύονται στην παράγραφο 14 και η απόφασή του της 3ης Οκτωβρίου 2019 – C-632/18 [ECLI:EU:C:2019:833], Fonds du Logement de la Région Bruxelles-Capitale – (σκέψεις 36 επ.) αφορούν τις προϋποθέσεις ταξινόμησης διαφόρων μονάδων στον τομέα της γενικής κυβέρνησης, χωρίς να εξετάζουν το προαναφερθέν ζήτημα ή την ελευθερία περί αγοράς των καταναλωτών ως προϋπόθεση της εμπορεύσιμης παραγωγής.

- 16 2. Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο προδικαστικό ερώτημα 1α, είναι κρίσιμο το κατά πόσον ήδη πληρούται ο όρος του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχείο β', ΕΣΛ, καθόσον ένας μικρός αριθμός καταναλωτών υπάγεται προαιρετικά στην ασφάλιση των προσφευγόντων και δύναται συναφώς να αποκτήσει ελεύθερα δικαιώματα λήψης παροχών τα οποία συνδέονται με την υπαγωγή, καταβάλλοντας ίδιες εισφορές με αυτές που καταβάλλουν οι υποχρεωτικά ασφαλισμένοι, ακόμη και αν οι καταναλωτές αυτοί αντιπροσωπεύουν τη μειοψηφία των ασφαλισμένων, το δε μεγαλύτερο μέρος των προϊόντων που παράγουν οι προσφεύγοντες αποτελείται από τις παροχές υποχρεωτικού χαρακτήρα προς τους υποχρεωτικά ασφαλισμένους (προδικαστικό ερώτημα 1β). Κατά την καθής, η απόφαση περί προαιρετικής υπαγωγής συνιστά έκφραση μιας ελεύθερης επιλογής περί αγοράς, με γνώμονα την τιμή, δικαιολογεί δε τον χαρακτηρισμό των εισφορών υποχρεωτικού χαρακτήρα ίδιας αξίας ως οικονομικά σημαντικών τιμών. Το δικάζον τμήμα διατηρεί αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία του συμπεράσματος αυτού, καθόσον οι εισφορές που καταβάλλουν οι προαιρετικά ασφαλισμένοι δεν προκύπτουν από αλληλεπίδραση των δυνάμεων προσφοράς και ζήτησης υπό συνθήκες αγοράς, όπως φαίνεται να απαιτεί το παράρτημα Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ. Οι προσφεύγοντες παρέχουν τις υπηρεσίες τους για την πλειονότητα των υποχρεωτικά ασφαλισμένων, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα απαλλαγής, ως παρέχοντες μονοπωλιακές υπηρεσίες. Στο μέτρο που, κατά το άρθρο 30, παράγραφος 3, VersoG, μόνον οι πρώην υποχρεωτικά ασφαλισμένοι μπορούν να υπαχθούν προαιρετικά στην ασφάλιση, όλοι οι λοιποί καταναλωτές δεν διαθέτουν ελευθερία επιλογής όσον αφορά την απόκτηση των παροχών των προσφευγόντων. Κατά συνέπεια, δεν πληρούνται ούτε οι χαμηλότερες δυνατές απαιτήσεις για πρόσβαση στην αγορά από τη σκοπιά του καταναλωτή. Επιπλέον, το ύψος των εισφορών υποχρεωτικού χαρακτήρα δεν

βασίζεται στις εισφορές των προαιρετικά ασφαλισμένων. Αντιθέτως – αντίστροφα– ο κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας καθορισμός των εισφορών υποχρεωτικού χαρακτήρα καθορίζει το ύψος των εισφορών που πρέπει να καταβάλλουν οι προαιρετικά ασφαλισμένοι για τις ίδιες παροχές.

- 17 3. Επομένως, η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση διέλαβε με αυτοτελή αιτιολογία ότι οι εισφορές έπρεπε, εν πάση περιπτώσει, να χαρακτηρισθούν ως οικονομικά σημαντικές τιμές σύμφωνα με το κριτήριο του 50 % του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, τρίτη και τέταρτη περίοδος, ΕΣΛ. Οι προπαρατεθείσες διατάξεις έχουν ως εξής:

Όσον αφορά την παραγωγή άλλων θεσμικών μονάδων [πλην αυτών που διαλαμβάνονται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, ΕΣΛ, ήτοι επιχειρήσεις μη εταιρικής μορφής που ανήκουν σε νοικοκυριά] ελέγχεται η ικανότητα ανάληψης δραστηριότητας παραγωγής εμπορεύσιμου προϊόντος σε οικονομικά σημαντικές τιμές, ιδίως μέσω ενός ποσοτικού κριτηρίου (του κριτηρίου του 50 %), χρησιμοποιώντας τον λόγο των πωλήσεων προς το κόστος παραγωγής. Για να είναι παραγωγός εμπορεύσιμου προϊόντος, η μονάδα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % του κόστους της με τις πωλήσεις της σε μια σταθερή πολυετή περίοδο.

- 18 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση κρίθηκε ότι εφόσον οι πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών καλύπτουν ποσοστό τουλάχιστον του 50 % του κόστους τούτο θεωρείται επαρκής προϋπόθεση (αυτοτελής) για την ύπαρξη οικονομικά σημαντικών τιμών. Το ίδιο φαίνεται να προκύπτει και από την αιτιολογία των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα G. Hogan της 28ης Φεβρουαρίου 2019 στην υπόθεση C-612/17 [ECLI:EU:C:2019:149], FIG και FISE (σημείο 31). Εκτιμάται στις εν λόγω προτάσεις ότι μόνον αν οι πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών καλύπτουν ποσοστό χαμηλότερο του 50 % του κόστους, μπορεί το οικείο ίδρυμα να θεωρηθεί παραγωγός μη εμπορεύσιμου προϊόντος. Σύμφωνα με την ερμηνεία αυτή, οι προσφεύγοντες θα έπρεπε να ταξινομηθούν ως παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος απλώς και μόνο λόγω του γεγονότος ότι τουλάχιστον το ήμισυ του κόστους τους καλύπτεται από την είσπραξη εισφορών, όπως απεφάνθη το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ακόμη και αν δεν πληρούνται οι όροι που προβλέπονται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', ΕΣΛ, οι οποίοι αναλύονται στις παραγράφους 12 επ. ανωτέρω.

- 19 Ωστόσο, το κριτήριο του 50 % που προβλέπεται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, τρίτη και τέταρτη περίοδος, ΕΣΛ, θα μπορούσε επίσης να εκληφθεί ως αναγκαία, αλλά μη επαρκής από μόνη της (και, επομένως, μη αυτοτελής) προϋπόθεση της εμπορεύσιμης παραγωγής. Εν τοιαύτη περιπτώσει, συμπληρώνει τους όρους του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', ΕΣΛ, δεν μπορεί, εντούτοις, να αντισταθμίσει την περίπτωση μη συνδρομής τους. Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το γεγονός ότι το κριτήριο του 50 % που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, ΕΣΛ, χρησιμοποιείται μόνο για να ελεγχθεί η ικανότητα ανάληψης δραστηριότητας παραγωγής εμπορεύσιμου προϊόντος και όχι, όπως οι

όροι που προβλέπονται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, ΕΣΛ, ως βασικό χαρακτηριστικό της εμπορεύσιμης παραγωγής. Τούτο επιβεβαιώνεται από τη γαλλική («La capacité de réaliser une activité marchande») και την αγγλική γλωσσική έκδοση («The ability to undertake a market activity»). Κατ' αυτές, η κάλυψη τουλάχιστον του 50 % του κόστους καθορίζει (μόνον) την ικανότητα παραγωγής εμπορεύσιμου προϊόντος και όχι την ύπαρξή της. Τούτο ισχύει και για την, από συστηματική άποψη, συγκρίσιμη διάταξη του παραρτήματος Α, σημείο 20.29, παράγραφος 3, ΕΣΛ, η οποία επίσης χρησιμεύει για την οριοθέτηση του εμπορικού/μη εμπορικού χαρακτήρα. Εάν υιοθετηθεί η ερμηνεία του κριτηρίου του 50 % του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, τρίτη περίοδος, ΕΣΛ, ως αναγκαία, αλλά μη επαρκής (μη αυτοτελής) προϋπόθεση, τότε εφαρμόζεται ένα κριτήριο αποκλεισμού: στην περίπτωση αυτή, ακόμη και αν πληρούνται τα δύο βασικά χαρακτηριστικά του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, ΕΣΛ, δεν υφίσταται εμπορεύσιμη παραγωγή σε οικονομικά σημαντικές τιμές οσάκις οι πωλήσεις δεν καλύπτουν τουλάχιστον το 50 % του κόστους σε μια σταθερή πολυετή περίοδο. Καθίσταται προφανές ότι δεν πρέπει να χαρακτηρίζεται πλέον ως εμπορεύσιμη μια ιδιαίτερα ελλειμματική παραγωγή, η οποία δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί υπό συνθήκες αγοράς έστω και μεσοπρόθεσμα. Αντίστροφα, κάλυψη του κόστους ίση τουλάχιστον προς το ήμισυ της παραγωγής δεν μπορεί, από μόνη της, να δικαιολογήσει την ύπαρξη εμπορεύσιμης παραγωγής, αν δεν πληρούνται οι όροι του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχεία α' ή β', ΕΣΛ.

- 20 Η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 3, τρίτη και τέταρτη περίοδος, ΕΣΛ, δεν προκύπτει με σαφήνεια από την υφιστάμενη νομολογία του Δικαστηρίου. Με την απόφασή του της 11ης Σεπτεμβρίου 2019 το Δικαστήριο –C-612/17, FIG και FISE– έκρινε ότι οι προσφεύγουσες σε εκείνη την υπόθεση ομοσπονδίες ήταν μη κερδοσκοπικά ιδρύματα και ως εκ τούτου παραγωγοί μη εμπορεύσιμου προϊόντος (βλ. παράρτημα Α, σημείο 2.129, ΕΣΛ), χωρίς να εξετάζει το συγκρίσιμο κριτήριο του 50 % του παραρτήματος Α, σημείο 20.29, ΕΣΛ, το οποίο εφαρμόζεται στις ελεγχόμενες από τη γενική κυβέρνηση μονάδες, και το οποίο διαλαμβάνεται στη σκέψη 9 της εν λόγω απόφασης ως «δοκιμασία εμπορικού/μη εμπορικού χαρακτήρα». Είναι πιθανόν το ζήτημα της κάλυψης του κόστους να μην ήταν λυσιτελές κατά τον χρόνο των επίδικων περιστατικών, καθόσον η ταξινόμηση των ομοσπονδιών ως κεφαλαιουχικών εταιριών αποκλείσθηκε λόγω της έλλειψης προσανατολισμού προς το κέρδος ή τουλάχιστον της κάλυψης του κόστους (βλ., συναφώς, τους παρατιθέμενους στο παράρτημα Α, σημεία 20.29, παράγραφος 2, ΕΣΛ, κανόνες, ήτοι τα σημεία 20.19 έως 20.28, και ιδίως σημεία 20.21, δεύτερη περίοδος, και 20.23). Επομένως, είναι εύλογο να χαρακτηρίζεται εμπορεύσιμη μια παραγωγή, ακόμη και στο πλαίσιο της εφαρμογής του παράλληλου καθεστώτος του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ, –ανεξάρτητα από την κάλυψη του κόστους– μόνον αν πληρούνται οι δύο όροι του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', ΕΣΛ.
- 21 4. Το ζήτημα αν το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, μπορεί να ληφθεί υπόψη για τη συστηματική ερμηνεία προκειμένου να αρθούν οι εναπομένουσες αμφιβολίες

ως προς την ερμηνεία του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, παράγραφοι 1 και 3, ΕΣΛ, αποτελεί το αντικείμενο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος. Εάν η ταξινόμηση ως παραγωγού εμπορεύσιμων προϊόντων κατά το παράρτημα Α, σημείο 3.24, ΕΣΛ, προϋποθέτει ότι, πέραν των προϋποθέσεων του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ, πρέπει να πληρούνται και οι όροι περί δραστηριότητας παραγωγής εμπορεύσιμων προϊόντων κατά το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, εν τοιαύτη περιπτώσει, οι προσφεύγοντες θα πρέπει να ταξινομηθούν ως παραγωγοί μη εμπορεύσιμων προϊόντων. Αντιθέτως προς τα οριζόμενα στο παράρτημα Α, σημείο 1.37, πρώτο εδάφιο, ΕΣΛ, οι προσφεύγοντες δεν ενεργούν με σκοπό τη μεγιστοποίηση των κερδών τους σε μακροπρόθεσμη βάση, ενώ δεν πωλούν τις παροχές τους ελεύθερα στην αγορά σε οποιονδήποτε είναι διατεθειμένος να πληρώσει τη ζητούμενη τιμή. Περαιτέρω, το σχετικό εθνικό δίκαιο δεν τους επιτρέπει να πράξουν κάτι εκ των δύο. Όπως επισημάνθηκε στην παράγραφο 2 ανωτέρω, οι προσφεύγοντες οφείλουν να χρησιμοποιούν το σύνολο των εσόδων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους, ήτοι, κυρίως, για τη χορήγηση προνοιακών παροχών και για την κάλυψη του σχετικού κόστους. Περαιτέρω, δεν δύνανται να χορηγούν τις προνοιακές παροχές τους σε όλους τους καταναλωτές που είναι διατεθειμένοι να καταβάλλουν την εισφορά, αλλά μόνο στους εκ του νόμου υποχρεωτικά ασφαλισμένους τους καθώς και στον στενό κύκλο των προαιρετικά ασφαλισμένων τους.

- 22 Το δικάζον τμήμα διατηρεί αμφιβολίες ως προς το αν –όπως υποστηρίζει η καθής– το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, εφαρμόζεται μόνο στις μονάδες του δημοσίου τομέα. Η διάταξη του παραρτήματος Α, σημείο 1.37, παράγραφος 1, ΕΣΛ, σκοπεί στην οριοθέτηση του εμπορικού/μη εμπορικού χαρακτήρα καθώς και του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα. Ωστόσο, η εφαρμογή της διάταξης του παραρτήματος Α, σημείο 1.37, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, ΕΣΛ, δημιουργεί προβληματισμό, στο μέτρο που οι απαιτήσεις της βαίνουν πέραν των απαιτήσεων του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ που είναι σχετικές στην υπό κρίση υπόθεση κατά το παράρτημα Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ. Ενδεχομένως το παράρτημα Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ, θα πρέπει να διευκρινίσει τα κριτήρια που διατυπώνονται στο παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, περί οριοθέτησης μεταξύ παραγωγών εμπορεύσιμων προϊόντων και παραγωγών μη εμπορεύσιμων προϊόντων. Το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, παραπέμπει στη σε γενικές γραμμές ταξινόμηση σε τομείς που παρατίθεται στον πίνακα 1.1, ο οποίος, όσον αφορά τις δημόσιες και ιδιωτικές μονάδες, διακρίνει ανάλογα με το αν ασκούν εμπορικές ή μη εμπορικές δραστηριότητες. Τα σχετικά κριτήρια που προβλέπονται προς τον σκοπό αυτό τον στόχο του πωλητή για μεγιστοποίηση των κερδών και τον στόχο του αγοραστή για μεγιστοποίηση της σχέσης τιμής-οφέλους είναι αυστηρότερα σε σχέση με τους δύο όρους που προβλέπονται στο παράρτημα Α, σημείο 3.19, παράγραφος 1, στοιχεία α' και β', ΕΣΛ, για την ύπαρξη εμπορεύσιμης παραγωγής, ήτοι υπολογισμό της προσφοράς με στόχο τουλάχιστον την κάλυψη του κόστους και ελεύθερη επιλογή του καταναλωτή περί αγοράς, με γνώμονα την τιμή. Συνεπώς, το παράρτημα Α, σημείο 1.37, ΕΣΛ, μπορεί να εφαρμοστεί μόνο στο μέτρο που τα γενικά κριτήρια που προβλέπονται σ' αυτό δεν αντιτίθενται στους ειδικότερους όρους του παραρτήματος Α, σημείο 3.19, ΕΣΛ, αλλά περιγράφουν μόνον τους όρους που προβλέπονται στο παράρτημα αυτό, όπως μια

ελάχιστη ελευθερία πρόσβασης στην αγορά ή μια κατάσταση ανταγωνισμού ως προϋπόθεση για τη διαμόρφωση τιμών της αγοράς. Και επ’ αυτού, το δικάζον τμήμα ζητεί από το Δικαστήριο να αποφανθεί.

- 23 5. Το τέταρτο προδικαστικό ερώτημα αφορά το παράρτημα Α, σημείο 2.107, δεύτερη περίοδος, ΕΣΛ, στο οποίο διαλαμβάνονται οι παροχές των συνταξιοδοτικών ταμείων που περιλαμβάνονται σε ασφαλιστήριο συμβόλαιο. Αφενός, τούτο θα μπορούσε να δημιουργήσει την εντύπωση ότι περιλαμβάνει μονάδες που παρέχουν τις υπηρεσίες τους –όπως οι προσφεύγοντες– αποκλειστικά και μόνο βάσει διατάξεων εκδοθεισών κατ’ ενάσκηση δημόσιας εξουσίας. Αφετέρου, ο ορισμός της έννοιας που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α, σημείο 2.105, ΕΣΛ, δεν επιβάλλει απαιτήσεις σχετικά με τη νομική βάση των παροχών, το δε παράρτημα Α, σημείο 2.107, ΕΣΛ, δεν περιλαμβάνει (ευρύτερο) ορισμό, αλλά παραδείγματα. Ως εκ τούτου, μνημονεύοντας συμβατικές συμφωνίες, θα μπορούσε να υποδεικνύει μια τυπική, αλλά όχι εξ ορισμού αναγκαία, διαμόρφωση των σχέσεων παροχής υπηρεσιών. Το παράρτημα Α, σημείο 2.109, ΕΣΛ, διευκρινίζει ρητά ότι τα συστήματα συνταξιοδοτικών ταμείων μπορούν να οργανώνονται από τη γενική κυβέρνηση, χωρίς να εξετάζει το ζήτημα της συμβατικής διαμόρφωσης των σχέσεων. Και το παράρτημα Α, σημείο 20.39, ΕΣΛ, βασίζεται σε άλλα χαρακτηριστικά για την ταξινόμηση των οριακών περιπτώσεων. Ωστόσο, αυτό θα μπορούσε να οφείλεται στο γεγονός ότι γίνεται δεκτό ότι η διαμόρφωση των σχέσεων καλύπτεται από το παράρτημα Α, σημείο 2.107, ΕΣΛ. Το δικάζον τμήμα δεν είναι σε θέση να διευκρινίσει με σαφήνεια τις ερμηνευτικές αμφιβολίες με βάση τον σκοπό των ρυθμίσεων και τις αιτιολογικές σκέψεις των σχετικών κανονισμών. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν είναι αναγκαία μια συμβατική διαμόρφωση των σχέσεων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν ένα ασφαλιστικό σύστημα δημοσίου δικαίου, η υπαγωγή στο οποίο κατά το μεγαλύτερο μέρος της είναι υποχρεωτική, αρκεί εφόσον το σύνολο των ασφαλισμένων μπορεί να αυξήσει το επίπεδο των παροχών μέσω καταβολής προαιρετικών εισφορών, έστω και αν μόνο μια μειοψηφία μπορεί να διαμορφώσει και να λύσει τη σχέση παροχής οικειοθελώς με την υπαγωγή ή την αποχώρηση.
- 24 Η απάντηση στα προδικαστικά ερωτήματα από πρώτο έως τέταρτο σχετικά με τις επιμέρους απαιτήσεις για την εμπορεύσιμη παραγωγή και την ταξινόμηση στον υποτομέα S.129 δεν παρέλκει, καθόσον, διαπιστώθηκε σαφώς ότι οι προσφεύγοντες εμπίπτουν στην παρέκκλιση ως οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης κατά το άρθρο 1, σημείο 1, τρίτη περίοδος, στοιχείο στ’, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231. Κατά πόσον τούτο όντως ισχύει, εξαρτάται από τα ζητήματα ερμηνείας που τίθενται με το πέμπτο και έκτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία επίσης δεν μπορούν να επιλυθούν χωρίς την έκδοση της ζητούμενης προδικαστικής απόφασης.
- 25 6. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, στοιχείο στ’, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/231, παραπέμπει στο παράρτημα Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ, για τον προσδιορισμό του υποτομέα οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης. Κατά τη διάταξη αυτή, ο εν λόγω υποτομέας περιλαμβάνει όλες τις θεσμικές μονάδες

(κεντρικές, ομόσπονδων κρατών και τοπικές), η κύρια δραστηριότητα των οποίων είναι να προσφέρουν κοινωνικές παροχές και οι οποίες πληρούν και τα δύο παρακάτω κριτήρια:

- α) με νόμο ή με κανονιστική ρύθμιση ορισμένες ομάδες πληθυσμού υποχρεώνονται να συμμετέχουν στο σύστημα ή να καταβάλλουν εισφορές· και
- β) η γενική κυβέρνηση είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του οργανισμού, όσον αφορά τον καθορισμό ή την έγκριση των εισφορών και των παροχών, ανεξάρτητα από τον ρόλο της ως εποπτικού φορέα ή εργοδότη.
- 26 Το παράρτημα Α, σημείο 2.110, στοιχείο α', ΕΣΛ, διευκρινίζει ότι οι θεσμικές μονάδες που πληρούν και τα δύο αυτά κριτήρια δεν περιλαμβάνονται στον υποτομέα των συνταξιοδοτικών ταμείων (S.129), αλλά στον υποτομέα των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης.
- 27 Ωστόσο, δεν περιελήφθησαν όλα τα βασικά χαρακτηριστικά του παραρτήματος Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ, στον ορισμό των συνταξιοδοτικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης του παραρτήματος Α, σημείο 17.43, ΕΣΛ. Από τα ανωτέρω προκύπτει το πέμπτο προδικαστικό ερώτημα. Εάν η πρώτη διάταξη εκληφθεί ως ορισμός του υποτομέα της κοινωνικής ασφάλισης και η δεύτερη ως ειδικότερη διάταξη για τη διαφοροποίηση εντός του υποτομέα αυτού, το παράρτημα Α, σημείο 17.43, ΕΣΛ, θέτει ως προϋπόθεση την πλήρωση όλων των βασικών χαρακτηριστικών του παραρτήματος Α, σημείο 2.117, ΕΣΛ, προσθέτει δε περαιτέρω χαρακτηριστικά για την οριοθέτηση των συνταξιοδοτικών ταμείων κοινωνικής ασφάλισης. Στην περίπτωση αυτή, η ταξινόμηση των προσφευγόντων στην κοινωνική ασφάλιση μπορεί να αποκλεισθεί αν δεν πληρούν τον όρο του παραρτήματος Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', ΕΣΛ (βλ., συναφώς, ακολούθως, υπό 7, παράγραφος 28). Σύμφωνα με άλλη άποψη, ο ορισμός που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α, σημείο 17.43, ΕΣΛ, είναι αυτόνομος και εξαντλητικός. Περαιτέρω, η έννοια της γενικής κυβέρνησης με βάση αυτόν μπορεί να εκληφθεί ως περιλαμβάνουσα και νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου τα οποία είναι ανεξάρτητα από την πρωτοβάθμια μονάδα. Συνεπώς, οι προσφεύγοντες θα πρέπει να ταξινομηθούν ως δημόσια συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, διότι ο νόμος επιβάλλει στους υποχρεωτικά ασφαλισμένους τους τη συμμετοχή στο σύστημά τους ασφάλισης γήρατος και διότι χορηγούν τις παροχές τους ως θεσμικές μονάδες οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί ως ανεξάρτητες νομικές οντότητες εντός ενός ομόσπονδου κράτους, ήτοι του ομόσπονδου κράτους της Βαυαρίας.
- 28 7. Το προδικαστικό ερώτημα 6α, σχετικά με το αν η έννοια της γενικής κυβέρνησης στο παράρτημα Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', και σημείο 17.43, ΕΣΛ, περιλαμβάνει και τέτοιες θεσμικές μονάδες ή υποδηλώνει μόνον την οικεία πρωτοβάθμια μονάδα δεν μπορεί να απαντηθεί, με τη σειρά του, πέραν κάθε αμφιβολίας υπό τη μία ή την άλλη έννοια. Εν πάση περιπτώσει, επειδή το παράρτημα Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', ΕΣΛ, κάνει λόγο για διαχείριση του οργανισμού που υπερβαίνει τον ρόλο της γενικής κυβέρνησης ως εποπτικού

φορέα, η έννοια της γενικής κυβέρνησης θα μπορούσε σε κάθε περίπτωση να υποδηλώνει μόνον την πρωτοβάθμια μονάδα η οποία είναι επιφορτισμένη με την εποπτεία των θεσμικών μονάδων που έχουν δικαίωμα αυτοδιαχείρισης (αυτονομίας). Εάν οι όροι χρησιμοποιούνταν με συνέπεια, η έννοια της γενικής κυβέρνησης που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Α, σημείο 17.43, ΕΣΛ, θα έπρεπε επίσης να εκλαμβάνεται υπό αυτή τη στενή έννοια. Εντούτοις, η έννοια αυτή θα μπορούσε να περιλαμβάνει και άλλες μονάδες της γενικής κυβέρνησης, και μάλιστα, ακόμη και διοικητικούς φορείς ανεξάρτητους από την πρωτοβάθμια μονάδα ως φορείς της εκ του νόμου προβλεπόμενης συνταξιοδοτικής ασφάλισης, οι οποίοι παρέχουν στους ασφαλισμένους τους τη δυνατότητα απαλλαγής από την εκ του νόμου προβλεπόμενη συνταξιοδοτική ασφάλιση και αποβλέπουν στη διασφάλιση ενός αυτοδιαχειριζόμενου συνταξιοδοτικού συστήματος για ορισμένες επαγγελματικές ομάδες στηριζόμενου στο επίπεδο εισφορών και παροχών τους, χωρίς να ελέγχονται από τη γενική κυβέρνηση. Ο κανόνας οριοθέτησης του παραρτήματος Α, σημείο 20.39, ΕΣΛ, θα μπορούσε να συνηγορεί υπέρ της άποψης αυτής, κατά την οποία τη διαχείριση του ταμείου μπορεί να αναλαμβάνει «χωριστή θεσμική μονάδα». Αφετέρου, το παράρτημα Α, σημείο 20.12, ΕΣΛ, εκκινεί από την παραδοχή ότι τα δημόσια συστήματα κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν το σύνολο ή μεγάλο τμήμα του κοινωνικού συνόλου· τούτο μάλλον, κατά κανόνα, δεν ισχύει στην περίπτωση των περιφερειακών οργανισμών ασφάλισης ελεύθερων επαγγελματιών για ορισμένα επαγγέλματα.

- 29 Ανάλογα με την ερμηνεία της έννοιας της γενικής κυβέρνησης στη μία και στην άλλη διάταξη, τίθεται το περαιτέρω ερώτημα σε σχέση με το παράρτημα Α, σημείο 2.117, στοιχείο β', ΕΣΛ (προδικαστικό ερώτημα 6β), αν ο καθορισμός εισφορών και παροχών από τη γενική κυβέρνηση απαιτεί να προβαίνει η πρωτοβάθμια μονάδα και για τις δύο σε αριθμητικό προσδιορισμό όσον αφορά το ύψους τους, σε κάθε περίπτωση εφαρμογής. Η έννοια του καθορισμού υποδεικνύει την απαίτηση μιας διάταξης η οποία ρυθμίζει το ζήτημα με εξαντλητικό τρόπο. Ωστόσο, σύμφωνα με την αντίθετη άποψη την οποία υποστηρίζουν οι προσφεύγοντες, αρκεί η πρωτοβάθμια μονάδα να καθορίζει το νομοθετικό πλαίσιο, όπως αυτό περιγράφεται λεπτομερέστερα στο προδικαστικό ερώτημα, εντός του οποίου η αυτόνομη μονάδα επιτρέπεται να ρυθμίζει το ύψος των εισφορών καθώς και το είδος και την έκταση των παροχών.
- 30 Τέλος, όσον αφορά την εφαρμογή του κανόνα οριοθέτησης που προβλέφθηκε για τις οριακές περιπτώσεις στο παράρτημα Α, σημείο 20.39, ΕΣΛ, τίθεται το ερώτημα αν η έννοια της μονάδας της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνει μόνον τις θεσμικές μονάδες οι οποίες πληρούν το σύνολο των απαιτήσεων του παραρτήματος Α, σημεία 20.10 και 20.12, ΕΣΛ. Στην υπό κρίση υπόθεση, το κριτήριο αποδοχής σημαντικών μεταβιβάσεων από τον κύριο προϋπολογισμό (παράρτημα Α, σημείο 20.10, ΕΣΛ) δεν μπορεί να γίνει δεκτό κατά τη δεσμευτική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας (άρθρο 137, παράγραφος 2, κώδικα διοικητικής δικονομίας). Το ζήτημα αν οι προσφεύγοντες ελέγχονται από τη γενική κυβέρνηση θα μπορούσε να είναι λυσιτελές μόνο στην περίπτωση κατά την οποία θα ήταν κρίσιμο το παράρτημα Α, σημείο 20.12, ΕΣΛ, αλλά όχι το

παράρτημα Α, σημείο 20.10, ΕΣΛ. Στην περίπτωση κατά την οποία, σύμφωνα με την κατά περίπτωση ορθή ερμηνεία των διατάξεων του ΕΣΛ, δεν είναι ούτε παραγωγοί εμπορεύσιμου προϊόντος, ούτε οργανισμοί της κοινωνικής ασφάλισης, πρέπει να ταξινομηθούν ως μη κερδοσκοπικά ιδρύματα που εξυπηρετούν νοικοκυριά και συνεπώς –ανεξάρτητα του αν τελούν υπό τον έλεγχο της γενικής κυβέρνησης– δεν θα υπέχουν υποχρέωση παροχής στατιστικών στοιχείων.

[παραλειπόμενα] [υπογραφές]

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ